comité des usagers de l'eau
comité van watergebruikers
.brussels

ADVIES

Voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 2 mei 2013 houdende het Brussels Wetboek voor Lucht, Klimaat en Energiebeheersing met het oog op de gedeeltelijke omzetting van Richtlijnen (EU) 2023/1791, (EU) 2023/2413, (EU) 2024/1275, (EU) 2024/2881 en (EU) 2024/3019

Aanvrager	Staatssecretaris Ans Persoons
Aanvraag ontvangen op	28-08-26
Advies aangenomen door het Comité van Watergebruikers op	12-10-26

Comité van Watergebruikers
Bischoffsheimlaan 26 – 1000 Brussel
Tel. : 02 205 68 68 – info@rlbhg.brussels – www.brupartners.brussels/nl/raad-voor-het-leefmilieu

Vooraf

Het **Comité van Watergebruikers** (hierna « het Comité ») heeft op 28 augustus 2026 een adviesaanvraag ontvangen betreffende het voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 2 mei 2013 houdende het Brussels Wetboek voor Lucht, Klimaat en Energiebeheersing (hierna « BWLKE ») met het oog op de gedeeltelijke omzetting van verschillende Europese teksten, die in eerste lezing aan de Brusselse Hoofdstedelijke Regering zijn voorgelegd.

Het voorontwerp van ordonnantie heeft voornamelijk tot doel te zorgen voor de omzetting of de gedeeltelijke tenuitvoerlegging van de volgende Europese teksten :

- **Richtlijn (EU) 2023/1791 betreffende energie-efficiëntie** (hierna « energie-efficiëntierichtlijn »), die met name de doelstellingen en verplichtingen op het gebied van energie-efficiëntie en vermindering van het energieverbruik aanscherpt ;
- **Richtlijn (EU) 2023/2413 tot wijziging van Richtlijn (EU) 2018/2001 wat de bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen betreft** (hierna « HEB-wijzigingsrichtlijn »), die met name de ontwikkeling van hernieuwbare energie versterkt en bepalingen bevat inzake de certificering van installateurs ;
- **Richtlijn (EU) 2024/1275 betreffende de energieprestatie van gebouwen** (hierna « EPB-richtlijn »), die de Europese vereisten inzake de energie- en milieuprestaties van gebouwen aanscherpt ;
- **Richtlijn (EU) 2024/2881 betreffende de luchtkwaliteit en schonere lucht voor Europa** (hierna « Luchtrichtlijn »), die met name strengere normen inzake luchtkwaliteit vaststelt, evenals verplichtingen op het gebied van monitoring, planning en beheer van de luchtkwaliteit ;
- **Richtlijn (EU) 2024/3019 inzake de behandeling van stedelijk afvalwater** (hierna « stedelijk-afvalwaterrichtlijn »), die een kader vastlegt voor het opvangen, behandelen en lozen van stedelijk afvalwater en met name doelstellingen vaststelt op het gebied van energie-efficiëntie en de productie van hernieuwbare energie in de saneringssector ;
- **Verordening (EU) 2024/1787 inzake de vermindering van methaanemissies in de energiesector** (hierna « methaanverordening »), die met name verplichtingen vaststelt op het gebied van het meten, monitoren, rapporteren en verminderen van methaanemissies.

Het voorontwerp past in een context van omzetting van verschillende richtlijnen, waarvan de termijnen voor sommige al zijn verstreken. Er zijn met name inbreukprocedures ingeleid met betrekking tot de omzetting van de HEB-wijzigingsrichtlijn en de energie-efficiëntierichtlijn. Het onderhavige voorontwerp vormt echter slechts een stap in deze omzetting ; er moeten nog andere wet- en regelgevende teksten worden aangenomen om de volledige omzetting van de verschillende Europese teksten te waarborgen.

Inhoudelijk wijzigt het voorontwerp voornamelijk het BWLKE en heeft het met name betrekking op de volgende aangelegenheden :

- **op het gebied van energie-efficiëntie** worden nieuwe verplichtingen opgelegd aan de overheid en bepaalde ondernemingen, evenals regelingen inzake gewestelijke en lokale planning op het gebied van hitte en koude ;

- **op het gebied van hernieuwbare energie** wordt met name een certificeringssysteem ingevoerd voor installateurs van installaties die gebruikmaken van hernieuwbare energiebronnen ;
- **op het gebied van de energieprestatie van gebouwen** worden verschillende begrippen en vereisten aangepast, met name wat betreft de milieuprestatie en de installatie van zonnepanelen in bepaalde parkeerruimten ;
- **op het gebied van luchtkwaliteit** is de regering met name gemachtigd om de normen, beoordelingsmodaliteiten en planningsregelingen vast te stellen die nodig zijn voor de tenuitvoerlegging van de Luchtrichtlijn ;
- **op het gebied van stedelijk afvalwater** voorziet het voorontwerp met name in de uitvoering, om de vier jaar, van energieaudits van in bedrijf zijnde zuiveringsinstallaties en opvangsystemen. Het zet ook bepaalde bepalingen om met betrekking tot de stapsgewijze doelstellingen voor de dekking van het energieverbruik van grote installaties voor de behandeling van stedelijk afvalwater door hernieuwbare energie ;
- **op het gebied van methaanemissies** stelt het voorontwerp met name het kader vast voor sancties die van toepassing zijn op overtredingen van de methaanverordening.

Tot slot bevat het voorontwerp diverse wijzigingen die tot doel hebben de juridische duidelijkheid en rechtszekerheid van het BWLKE te verbeteren, met name op het gebied van de verwerking van persoonsgegevens, bedrijfsvervoerplannen, emissiehandelssystemen, lage-emissiezones (LEZ) en asbestbeheer.

Advies

1. Algemene beschouwingen

1.1 Omzetting van de Europese richtlijnen en samenhang van het regelgevend kader

Het **Comité** neemt akte van de noodzaak om verschillende Europese richtlijnen om te zetten, waarvan de omzettingstermijnen voor sommige al zijn verstreken. Het merkt echter op dat het voorontwerp een gedeeltelijke omzetting van verschillende Europese teksten vormt en dat er nog andere bepalingen zullen moeten worden aangenomen om de volledige omzetting ervan te waarborgen.

In dit verband verzoekt het **Comité** de regering ervoor te zorgen dat de verschillende omzettingsfasen op elkaar worden afgestemd en dat de betrokken actoren zo spoedig mogelijk kunnen beschikken over een samenhangend en duidelijk regelgevend kader. Het **Comité** benadrukt tevens dat de veelvuldige opeenvolgende wijzigingen van het BWLKE er niet toe mogen leiden dat dit voor ondernemingen, plaatselijke besturen en het betrokken publiek moeilijker te begrijpen wordt.

2. Bijzondere beschouwingen

2.1 Vereisten van toepassing op de saneringssector

Het **Comité** benadrukt het bijzondere belang, voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, van de omzetting van Richtlijn (EU) 2024/3019 betreffende de behandeling van stedelijk afvalwater, die met

name nieuwe vereisten op het gebied van energie-efficiëntie en de productie van hernieuwbare energie in de saneringssector invoert.

Het **Comité** merkt op dat deze nieuwe vereisten worden ingevoerd tegen de achtergrond van een ingrijpende transformatie van de Brusselse saneringssector. Hydria exploiteert momenteel het waterzuiveringsstation Zuid en bereidt de overname van de exploitatie van het waterzuiveringsstation Noord in 2027 voor, die voortaan onder haar operationele verantwoordelijkheid zal vallen. Het **Comité** acht het dan ook van bijzonder groot belang dat de nieuwe energieverplichtingen in een voldoende vroeg stadium worden geïntegreerd in de technische en financiële planning van de saneringsinfrastructuren.

Bovendien staat het **Comité** positief tegenover de verplichting om periodiek energieaudits uit te voeren van de waterzuiveringsstations en de daarop aangesloten in bedrijf zijnde opvangsystemen. Het dringt er echter op aan dat de reikwijdte van de aan de audit onderworpen infrastructuren duidelijk wordt afgebakend, in overeenstemming met de kaderordonnantie water en met Richtlijn (EU) 2024/3019. De huidige formulering, die betrekking heeft op alle « infrastructuren van het openbare saneringsnetwerk », zou immers een bredere reikwijdte kunnen hebben dan deze die door de richtlijn wordt beoogd, en zou ook passieve bouwwerken of bouwwerken met een marginaal of zelfs onbestaand energieverbruik kunnen insluiten. Het **Comité** is dan ook van mening dat de verplichting op een evenredige manier zou moeten worden toegepast, in verhouding tot de werkelijke energie-uitdagingen van de betrokken infrastructuren, waarbij prioriteit wordt gegeven aan installaties en bouwwerken waarvoor een aanzienlijk potentieel voor verbetering van de energie-efficiëntie, energieterugwinning of energieproductie kan worden vastgesteld.

Het **Comité** vraagt tevens dat de audits, indien nodig, kunnen worden uitgevoerd in de vorm van een globale of gezamenlijke audit die de Brusselse saneringsketen bestrijkt, met name tussen de betrokken operatoren, om dubbel werk te voorkomen, de aanpak te bundelen en de administratieve lasten te beperken, terwijl tegelijkertijd een volledige dekking van de relevante infrastructuren wordt gewaarborgd.

Tot slot verzoekt het **Comité** de regering ervoor te zorgen dat deze audits leiden tot een daadwerkelijke programmering van verbeteringsmaatregelen en investeringen, waarbij met name het potentieel voor de productie, terugwinning en valorisatie van energie en hulpbronnen binnen de saneringsinstallaties in kaart wordt gebracht. In dit verband roept het de regering op om rekening te houden met de financiële beperkingen waarmee de watersector te kampen heeft en ervoor te zorgen dat er een overeenstemming is tussen de nieuwe Europese verplichtingen, de investeringen die nodig zijn voor de tenuitvoerlegging ervan en de middelen die daadwerkelijk beschikbaar zijn om de duurzame financiering van de saneringssector te waarborgen.

2.2 Energie-efficiëntie van de overheid

Het **Comité** staat positief tegenover de aanscherping van de energie-efficiëntieverplichtingen die van toepassing zijn op de overheid. Het **Comité** benadrukt echter dat de doelstellingen inzake de vermindering van het energieverbruik moeten worden afgestemd op de openbare dienstverleningsopdrachten die door de betrokken infrastructuren worden uitgevoerd, zonder de continuïteit, veiligheid en kwaliteit van de dienstverlening in gevaar te brengen.

Het **Comité** vraagt echter om het toepassingsgebied te verduidelijken van de artikelen 12 en 30 van het voorontwerp van ordonnantie, met name wat betreft het type gebouwen dat onder het begrip

« gebouwen die vaak door het publiek worden bezocht » valt. Deze verduidelijking is in het bijzonder van belang voor technische gebouwen, waar de mogelijkheden om de energie-efficiëntie te verbeteren beperkt kunnen zijn en ingrijpende werkzaamheden kunnen vereisen, terwijl de toegang tot de subsidieregelingen beperkt kan zijn.

Het **Comité** benadrukt tevens dat het terugkerende karakter van de verplichtingen op het gebied van energieprestaties, met name de cyclus van vier jaar, verenigbaar moet zijn met de vermogens inzake planning en financiering van de vastgestelde werkzaamheden, teneinde een tempo van audits en aanpassingen aan de voorschriften te voorkomen dat moeilijk vol te houden is.

Meer in het algemeen roept het **Comité** de overheid op de voorkeur te geven aan een aanpak die is gebaseerd op de verbetering van de algehele energieprestaties van de infrastructuren, door een combinatie van verbruiksvermindering, optimalisatie van de installaties en uitbreiding van de productie van hernieuwbare energie.

2.3 Uitrusting met zonnepanelen van parkeerruimtes

Het **Comité** wijst tevens op de invoering van een verplichte uitrusting met zonnepanelen en/of thermische uitrustingen voor nieuwe overdekte parkeerruimtes vanaf 31 december 2029, mits dit technisch, economisch en functioneel haalbaar is. Het **Comité** staat positief tegenover deze maatregel, maar wijst er tegelijkertijd op dat het toepassingsgebied ervan beperkt blijft, gezien deze maatregel uitsluitend betrekking heeft op nieuwbouw die voldoet aan de specifieke definitie van een overdekte parkeerruimte.

Het **Comité** verzoekt de regering dan ook het toepassingsgebied van deze verplichting uit te breiden tot onoverdekte parkeerruimten, wanneer de omstandigheden inzake zoninstraling, technische haalbaarheid en rendabiliteit dit toelaten, met name door de installatie van fotovoltaïsche structuren boven de parkeerplaatsen. Een dergelijke aanpak zou het mogelijk maken om de beschikbare parkeeroppervlakken beter te benutten en het potentieel voor de productie van hernieuwbare energie te vergroten.

Het **Comité** verzoekt de regering tevens om, in het kader van de herziening van de stedenbouwkundige verordening (GSV), de mogelijkheden te onderzoeken om deze vereisten af te stemmen op renovatie- of ingrijpende verbouwingsprojecten van bestaande parkeerruimten, wanneer de technische en economische omstandigheden dit toelaten. Tot slot benadrukt het **Comité** dat het van belang is om een doeltreffende controle te verzekeren op de naleving van deze verplichtingen in het kader van de stedenbouwkundige vergunningsprocedures.

2.4 Luchtkwaliteit

Het **Comité** juicht de versterking van het kader voor de beoordeling, monitoring en het beheer van de luchtkwaliteit toe, evenals het vooruitzicht op een geleidelijke toenadering van de Europese normen tot de aanbevelingen van de Wereldgezondheidsorganisatie.

Het **Comité** wijst echter op een mogelijke discrepantie tussen de ambitie van de nieuwe Europese luchtkwaliteitsnormen die tegen 2030 van toepassing zullen zijn, en de recente besprekingen inzake de ontwikkeling van de lage-emissiezone (LEZ) in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het vraagt zich dan ook af of de momenteel overwogen maatregelen en, meer in het algemeen, het gewestelijk beleid op het gebied van mobiliteit en luchtkwaliteit toereikend zijn om de Europese doelstellingen binnen de gestelde termijnen te behalen.

Voorts wijst het **Comité** erop dat het voorontwerp in de BWLKE de doelstelling opneemt om de luchtkwaliteit geleidelijk te verbeteren, teneinde uiterlijk in 2050 “niveaus te bereiken die niet langer als schadelijk worden beschouwd voor de volksgezondheid, de natuurlijke ecosystemen en de biodiversiteit”. Het herinnert er echter aan dat het gewestelijk Lucht-Klimaat-Energieplan reeds voorziet in het bereiken van de richtwaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie tegen 2035. Het **Comité** is dan ook van mening dat de omzetting van de richtlijn Luchtkwaliteit niet mag leiden tot een afzwakking van de bestaande gewestelijke ambitie en vraagt de regering om duidelijkheid te verschaffen over de samenhang tussen de in het BWLKE vastgestelde doelstelling tegen 2050 en de gewestelijke ambitie met betrekking tot de richtwaarden van de WGO tegen 2035.

Het **Comité** vraagt om verduidelijking wat betreft de invoering van het begrip “territoriale eenheid met betrekking tot de gemiddelde blootstelling” (artikel 49). Het is niet duidelijk hoe deze nieuwe categorie zich verhoudt tot de algemene verplichting om de luchtkwaliteitsnormen op het hele gewestelijk grondgebied na te leven. Het **Comité** vraagt daarom ervoor te zorgen dat het gebruik van indicatoren voor gemiddelde blootstelling niet leidt tot een beoordeling die voornamelijk is gebaseerd op territoriale gemiddelden, waardoor lokale overschrijdingen of aanhoudende situaties van overmatige blootstelling in bepaalde wijken mogelijk verborgen blijven.

Het **Comité** benadrukt in dit verband het belang om een samenhang te verzekeren tussen de verschillende instrumenten voor planning en beheer van de luchtkwaliteit waarin het voorontwerp voorziet, en de concrete maatregelen die een aanzienlijke invloed kunnen hebben op de uitstoot van luchtverontreinigende stoffen. Het verzoekt de regering ervoor te zorgen dat toekomstige plannen en stappenplannen op het gebied van luchtkwaliteit gebaseerd zijn op een regelmatige evaluatie van de ten uitvoer gelegde maatregelen en van het daadwerkelijke vermogen ervan om de naleving van de geldende normen te verzekeren. Het **Comité** vraagt bovendien dat de weerhouden maatregelen concreet worden opgevolgd, overeenkomstig de vereisten van de richtlijn Luchtkwaliteit, zodat de uitvoering ervan niet louter het gevolg is van een autonome beslissing van het Gewest.

Het **Comité** merkt ten slotte op dat het voorontwerp de mogelijkheden voor toezicht op de luchtkwaliteit versterkt door middel van aanvullende meetcampagnes die buiten het officiële meetnetwerk worden uitgevoerd. Het benadrukt het belang van deze maatregelen om meer inzicht te krijgen in de blootstelling van de bevolking aan luchtverontreinigende stoffen. Het **Comité** benadrukt echter het belang van het waarborgen van de continuïteit van deze maatregelen, de kwaliteit en betrouwbaarheid van de ingezamelde gegevens, en van duidelijke en toegankelijke informatie voor het publiek over de verkregen resultaten.

2.5 Asbestbeheer

Het **Comité** juicht de invoering toe van een wettelijke grondslag die de regering in staat stelt het asbestbeheer te versterken en te omkaderen. Het acht in het bijzonder de hierdoor gecreëerde mogelijkheid relevant om, bij besluit, verplichtingen vast te stellen met betrekking tot het opstellen van asbestinventarisaties voorafgaand aan de verkoop van een goed of de uitvoering van werken, alsook om een kader te voorzien voor de bouwplaatsen voor verwijdering, inkapseling of behandeling van asbesthoudende materialen.

Het **Comité** benadrukt dat deze machtiging een belangrijke voorwaarde vormt voor de invoering van een solide *regelgevend* kader waarmee de aanwezigheid van asbest in gebouwen beter kan worden vastgesteld en de blootstelling van bewoners en personen die er werkzaamheden moeten verrichten,

kan worden voorkomen. Het moedigt de regering dan ook aan om van deze mogelijkheid gebruik te maken om zo spoedig mogelijk een regeling in te voeren die evenredig is en aangepast aan de specifieke kenmerken van het Brusselse vastgoedbestand.

Het **Comité** verzoekt de regering tevens om in dit kader in de mogelijkheid te voorzien om een asbestinventarisatie in te voeren vóór de verhuur, als aanvulling op de geplande regelingen voor verkoop en werken. Een dergelijke maatregel zou immers toekomstige bewoners beter kunnen informeren over de eventuele aanwezigheid van asbesthoudende materialen en een preventief beheer van deze materialen tijdens de bewoningsperiode van het goed kunnen bevorderen. Het **Comité** wijst erop dat een dergelijke maatregel het mogelijk zou maken om het asbestrisico in Brussel beter in kaart te brengen, gezien het grootste deel van de Brusselse bevolking huurder is.

In dit verband verzoekt het **Comité** de regering de modaliteiten te bestuderen van de regeling die in het Vlaams Gewest werd ingevoerd, waar vanaf 2030 bij het sluiten van nieuwe huurovereenkomsten voor woningen die vóór 2001 werden gebouwd, een *asbestattest* beschikbaar zal moeten zijn en de nieuwe huurder ter hand zal moeten worden gesteld.

Het **Comité** acht het dan ook opportuun dat het Brusselse wettelijke kader niet alleen de asbestinventarisaties vóór de verkoop en werken regelt, maar ook, indien nodig, voorziet in een soortgelijke verplichting in het kader van verhuur.

2.6 Bedrijfsvervoerplannen

Het **Comité** neemt akte van de wens om de regeling inzake bedrijfsvervoerplannen (BVP) te vereenvoudigen en te verduidelijken, alsook om bepaalde verplichtingen te verlichten. Het **Comité** benadrukt echter dat sommige aanpassingen verder gaan dan een technische verduidelijking en de reikwijdte van de BVP kunnen verzwakken, met name wat betreft het in aanmerking nemen van verplaatsingen in verband met het vervoer van goederen.

In dit verband herinnert het **Comité** eraan dat het BVP een overleginstrument is waarmee werkgevers en werknemers gezamenlijk kunnen nadenken over de organisatie van de verplaatsingen in het kader van de beroepsactiviteit, en is het van mening dat deze collectieve dimensie behouden moet blijven.

Tot slot benadrukt het **Comité** ook dat de informatie die in het kader van de BVP wordt verzameld, nuttig kan zijn voor het beoordelen van de milieu- en mobiliteitseffecten die verband houden met de vestiging en werking van de ondernemingen. Het roept de regering dan ook op ervoor te zorgen dat de vereenvoudiging van de regeling niet leidt tot een buitensporige vermindering van de beschikbare informatie, noch tot een verzwakking van de coördinatie op het gebied van mobiliteit rond economische activiteitenpolen.

***